

Viden om betydning af elevers deltagelse i LOMA-lokal mad intervention 2015-2018

Seniorforsker, Dorte Ruge, Phd.

UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, Odense

Afdeling for Pædagogik og Samfund

Center for Anvendt Skoleforskning

Hvad kendetegner en LOMA intervention?

- **Formål:** at fremme elevernes udvikling af handlekompetence i relation til mad og sundhed via en multikomponent intervention (Viden, færdigheder, indsigt, empowerment, kritisk tænkning, erfaringer med samarbejde om virkelighedsnære problemstillinger, self-efficacy).
- **FORLØB:** Typisk en projektuge, hvor skemaet er brudt op og lærere og pædagoger arbejder sammen i et praksisfælleskab om planlægning, gennemførelse og evaluering af et LOMA-undervisningsforløb. Klassernes forløb er lagt ind i skolens fortløbende årsplan.
- **PÆDAGOGIK:** Social konstruktivistisk og helhedsorienteret tilgang. Lærerne sammensætter heterogene grupper, fx en årgang på 50-100 elever på tværs af klasserne.
- **DIDAKTIK:** Eleverne arbejder i grupper ud fra en undersøgende, kritisk, praksis- og tværfaglig didaktik i forhold til fælles mål i flere fag. Ofte vælger lærerne en 'værkstedsmode' med 5 værksteder til 5 dage. I løbet af ugen deltager alle elever i alle værksteder. Madværksted og fælles måltid indgår hver dag. Alle elever udarbejder elevprodukt i form af logbog, fagbog el.a.
- **DELTAGELSE:** Elevernes deltagelse og indflydelse tilrettelægges via IVAC model fra Sundhedspædagogisk metode og teori.

Hvilke elementer indgår i intervention?

- **INDHOLD:** Sund mad og fælles måltider er omdrejningspunkt. Det valgte tema er tilpasset indskoling, mellemtrin eller udskoling. Kan fx være: 'Os og vores mad', 'rundt om æblet', 'mad og vores historie', 'bæredygtigt fiskeri' – se casebeskrivelser på www.lomaskole.dk
- **AKTIVITETER:** Der indgår ekskursion til et lokalt landbrug som et fast element. Evt. tager eleverne råvarer med hjem til næste dags måltid. Grupperne laver mad på skift – alle spiser sammen i ca. 20 minutter til frokost – også lærere og pædagoger. Elever og voksne rydder op sammen bagefter. Derudover skal hver elev udarbejde elevprodukt i form af præsentation, tegning, logbog, fagbog, sang, video eller andet multimodalt produkt.
- **EVALUERING:** Der gennemføres evaluering på klassen af de deltagende undervisere.
- **INDHOLD:** Sund mad og fælles måltider er omdrejningspunkt. Det valgte tema er tilpasset indskoling, mellemtrin eller udskoling. Kan fx være: 'Os og vores mad', 'rundt om æblet', 'mad og vores historie', 'bæredygtigt fiskeri' – se casebeskrivelser på www.lomaskole.dk
- **AKTIVITETER:** Der indgår ekskursion til et lokalt landbrug som et fast element. Evt. tager eleverne råvarer med hjem til næste dags måltid. Grupperne laver mad på skift – alle spiser sammen i ca. 20 minutter til frokost – også lærere og pædagoger. Elever og voksne rydder op sammen bagefter. Derudover skal hver elev udarbejde elevprodukt i form af præsentation, tegning, logbog, fagbog, sang, video eller andet multimodalt produkt.
- **EVALUERING:** Der gennemføres evaluering på klassen af de deltagende undervisere.

Baggrund for 'LOMA-eftermåling'

Evaluering fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Projekt LOMA var et velfungerende projekt, der skabte begejstring og positive resultater:

Elever...

- ❖ bliver mere motiverede for at deltage i undervisningen sammenlignet med andre former for undervisning
- ❖ 'blomstrer op' og deres kammerater ser nye sider af dem, ofte de der ellers har svært ved traditionel klasseværelse-undervisning.
- ❖ med 2 sprog får mulighed for at vise deres handlekompetence i praksisfaglighed
- ❖ udvikler modmod, nysgerrighed og handlekompetence
- ❖ får forbedrede relationer til hinanden
- ❖ får forbedrede relationer til lærerne

Baggrund for 'LOMA –eftermåling'

Evaluering fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA):

”...Men det er endnu for tidligt at sige noget om, hvorvidt eleverne udvikler motivation for sund livsstil på længere sigt” (s. xx)

For opnå mere viden om dette gennemførte UCL en LOMA-eftermåling 1 år efter at endline måling var gennemført på interventionsskolerne jf. følgende rapport: Ruge, D., Puck, M. R., & Hansen, T. I. (2017). Følgeforskning i Projekt LOMA-lokal mad. Delrapport 1. Kvantitativ del.

Hovedresultater fra Delrapport 1.

- Resultater fra følgeforskning i 'LOMA, Lokal Mad – en innovativ model for læring og næring til skoleelever' (LOMA) indikerer, at de deltagende elever har udviklet komponenter i en mad- og sundhedsrelateret handlekompetence i form af viden, færdighed, motivation, trivsel, samarbejdsevne og erfaring med virkelighedsnære situationer.
- Specielt for resultater angående øget viden om grøntsager og råvarer er der en positiv udvikling fra baseline til endline. Der er endvidere en positiv udvikling i elevers svar på, hvad de selv mener, at de har lært i forbindelse med LOMA-undervisning, hvor de har lavet mad til kammeraterne.
- Det tyder på, at eleverne via integration af flere fag har opnået et udvidet begrebsapparat og øget formidlingskompetence som komponenter i en mad- og sundhedsrelateret handlekompetence.

Om dataindsamling i Delrapport 1.

- Der er indkommet 387 fuldkomne besvarelser i baseline. I endline er der kommet 356 færdiggjorte besvarelser. Efter at datasættet er rensset for respondenter, der ikke har besvaret både baseline- og endline-målingerne, er der 299 besvarelser, som har besvaret både baseline- og endline-målingerne. Det giver en paneldataprocent på = 67,34%.

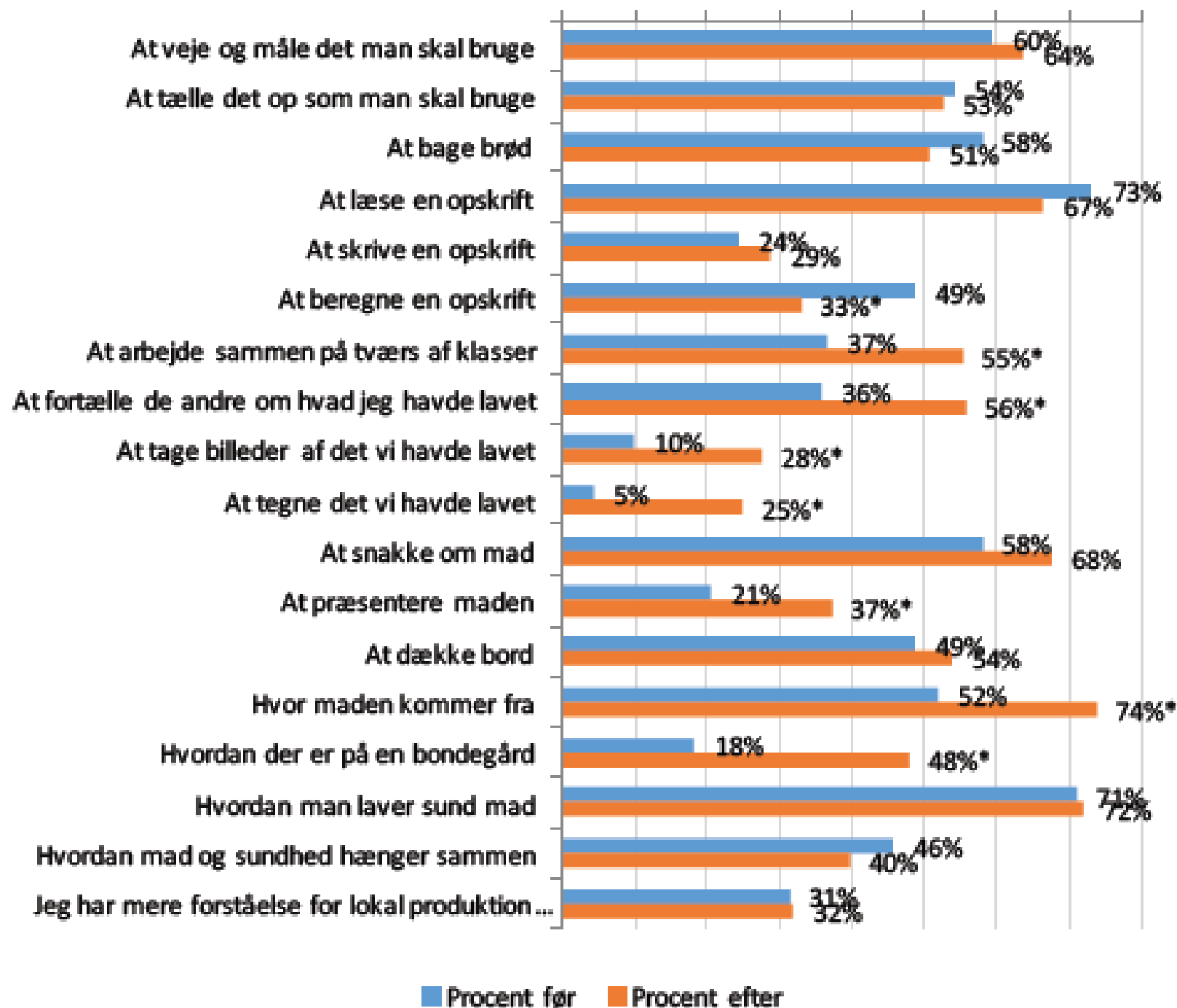
Tendenser i ændret indtag frugt og grønt

- Elevernes markering af om de spiser frugt og grønt i skolen er en anden indikator for sund adfærd i forhold til mad, jævnfør de officielle anbefalinger. Figur 5, p. 12 viser en positiv udvikling for grøntsager fra 48% til 60% og for frugt fra 66%/74%.
- Ifølge Skolebørnsundersøgelsen er der en generel tendens til at indtag af frugt og grønt er faldende, så derfor er det interessant, hvis LOMA interventionen kan bidrage til at ændre den udvikling (Rasmussen et al. 2015, p.7).
- Det ser ud til at både piger og drenge har en positiv udvikling, men at pigernes udvikling sker på et højere niveau end drengenes. Det er godt at begge køn har en positiv udvikling, i det indtagelse af frugt af grønt modvirker udvikling af sygdomme.

Stigning i antal elever, der har lavet mad til kammerater

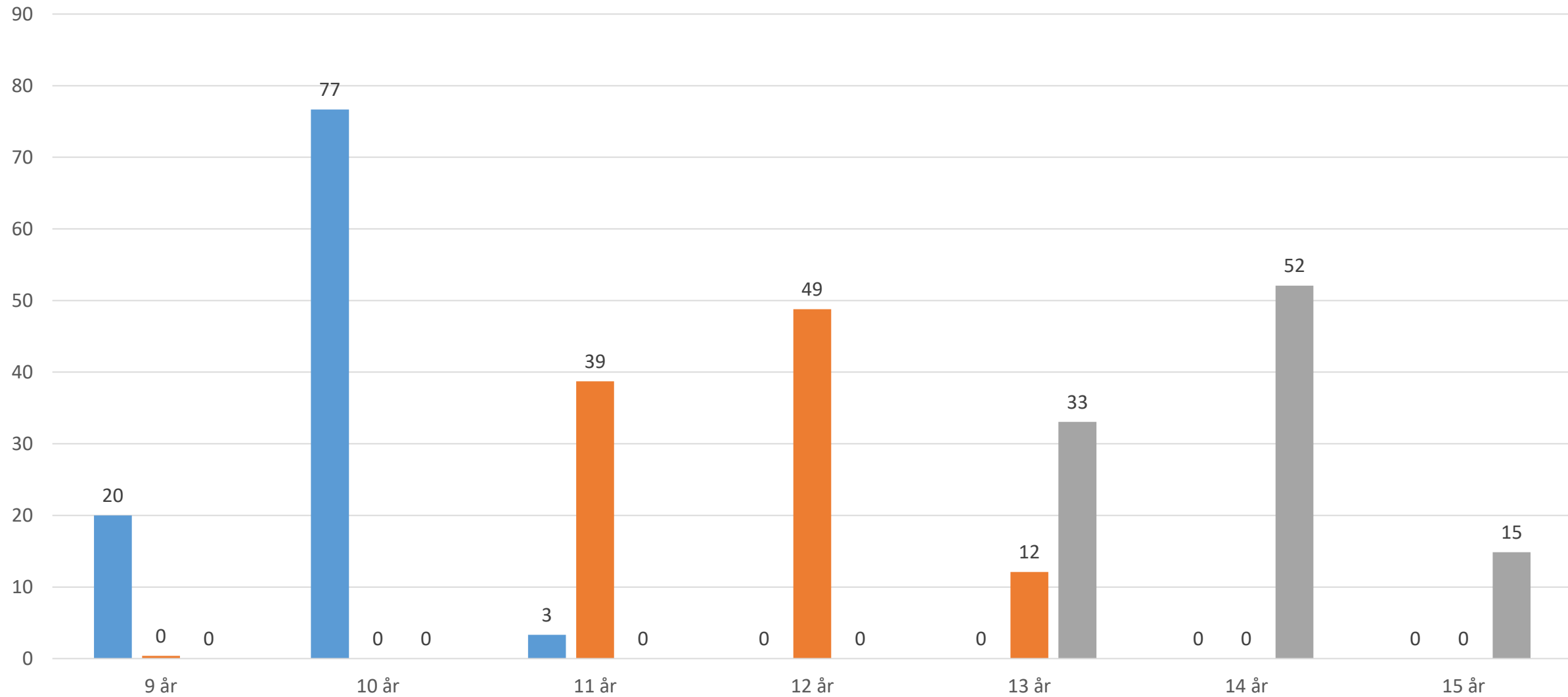
- Elevernes svar på spørgsmålet: "Har du prøvet at lave mad til dine kammerater for nylig?" (fig. 39 p. 34) viser, at over 40 % af eleverne har været med til at lave mad til kammeraterne ved baseline. Ved endline - umiddelbart efter LOMA15 - har der været en signifikant positiv udvikling til 87 % af eleverne.
- De sidste procent, der har deltaget i interventionen, men ikke svaret, at de har lavet mad, er indskolingselever der i højere grad har arbejdet med delkomponenter af et måltid end med produktion af et helt måltid.

LOMA-eftermåling juni 2018 et år efter end-line måling.

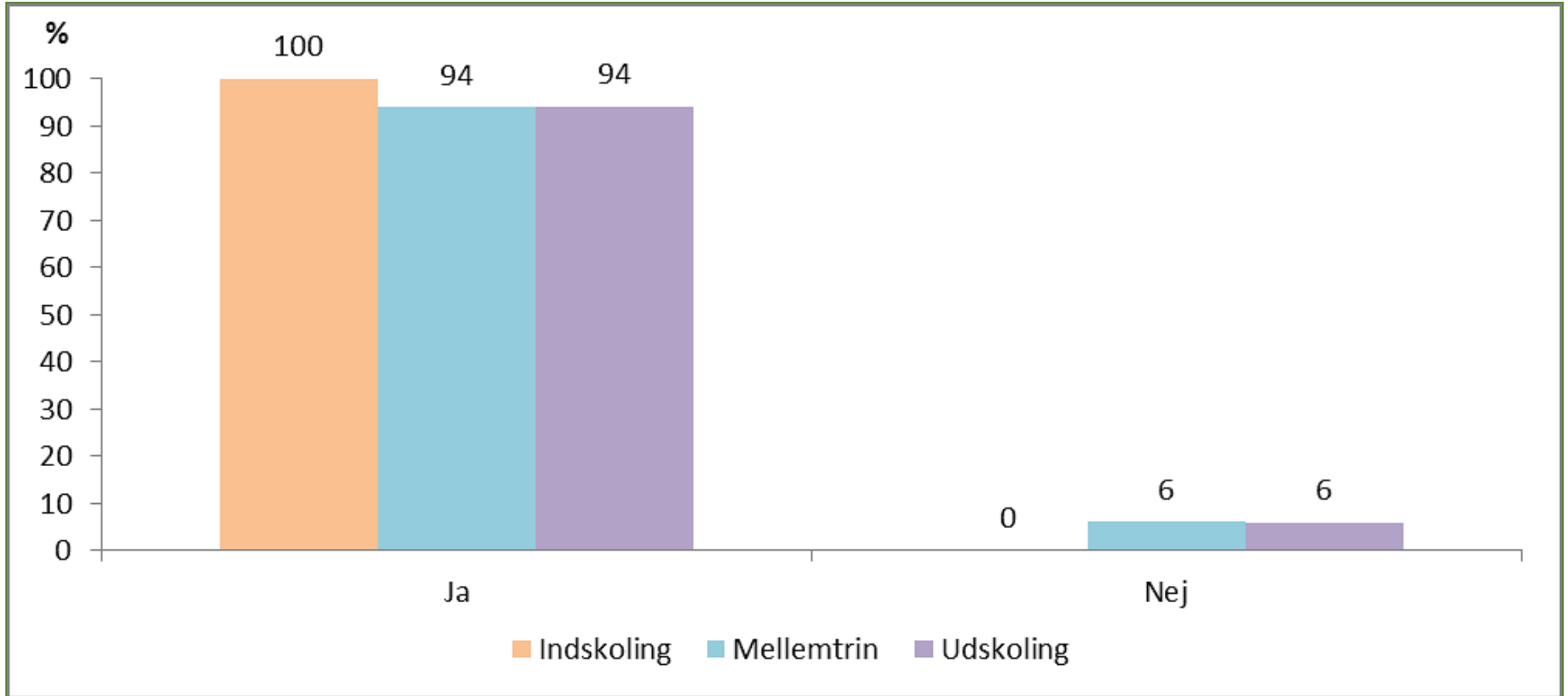
- N = 399
- Respondenter fra 6 'LOMA-skoler'
- Validering af tværsnitsundersøgelse som metode med henblik på at inddrage matchende kontrolskoler i 2019-2020.

%

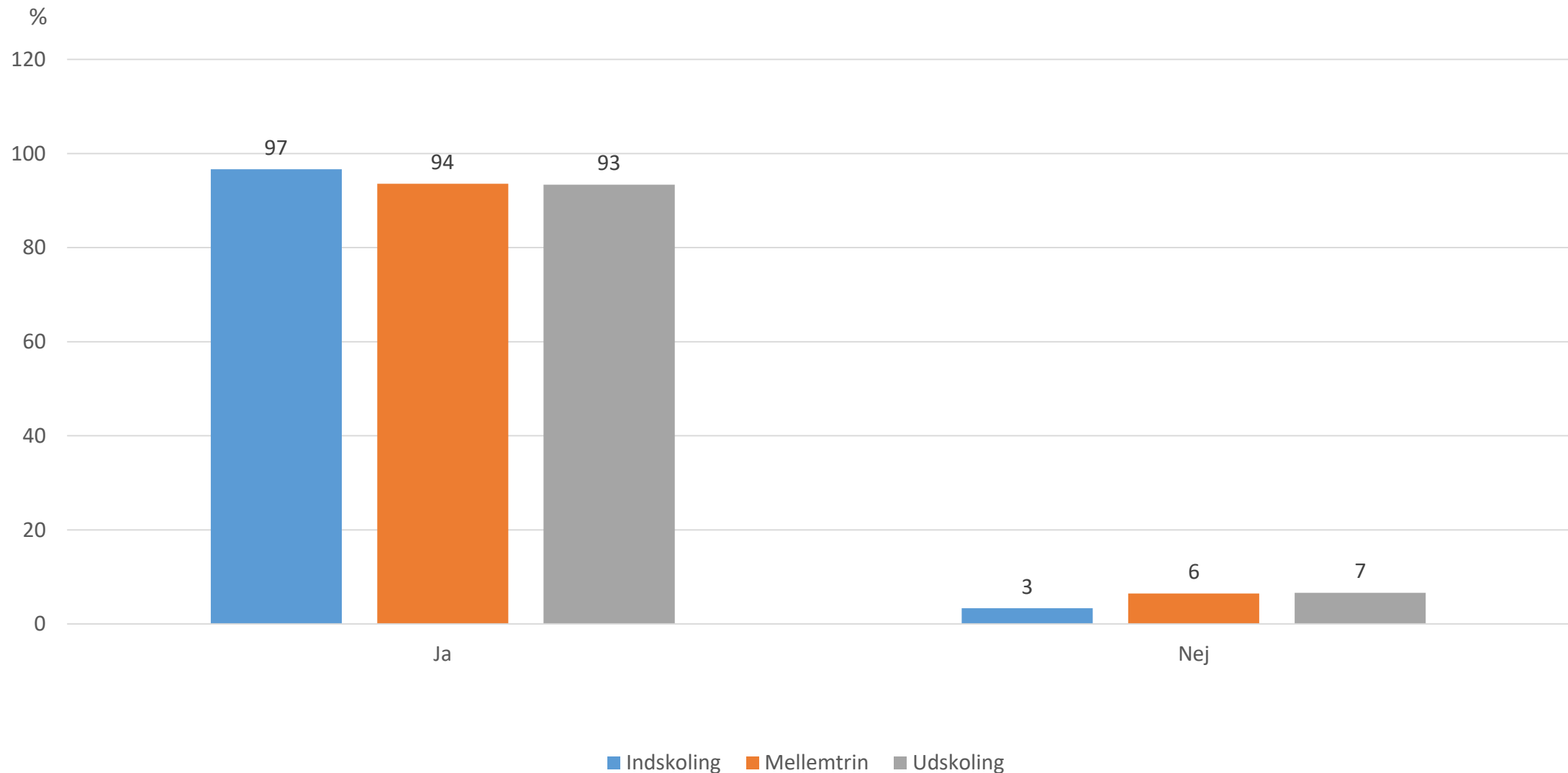

■ Indskoling ■ Melletrin ■ Udskoling

Har du været med til LOMA undervisning på din skole?

Har du prøvet at være med til at lave mad til dine kammerater i LOMA-undervisning?

Kunne du tænke dig at lave mad i LOMA igen?

